

"Hâlbuki bütün bütün vazife-i fıtratınıza zıd bir sûret giymişsiniz. Kabiliyetsizliğinizden hayrı şerre kalbettiğiniz halde, Hâlıkınızla güyâ iştirâk edersiniz. Demek, nefisperest, tabiatperest, gayet ahmak, gayet zâlimdir." izah eder misiniz?

"Evet, sen benim cismimde âlemdeki tabiata benzersin. İkiniz, hayrı kabul etmek, şerre mercî olmak için yaratılmışsınız."

cümlesinde açıkça belirtildiği gibi, nefsin ve tabiatın vazifesi hayrı kabul etmek, şerre merci olmaktır.

Bu **fıtrata zıt bir suret giymeyi** şöyle yorumlayabiliriz:

Bir önceki sorunun cevabında da açıklandığı gibi, bütün hayırlar Allah'tandır. İnsan ise kendisine ihsan edilen kabiliyetiyle bu hayırları kabul eder; aynanın güneş ışığını kabul etmesi gibi.

Şerleri ise insanın nefsi istemektedir. İnsanın istidadında hem hayrı hem de şerri işleme kabiliyeti bulunduğu halde, nefesine uyarak şer yolunu tutan kişi kabiliyetini yanlış kullanmış, hayır işlemeyi terk etmekle şerre sebep olmuştur.

"Kabiliyetsizliğinizden hayrı şerre kalbettiğiniz halde" ifadesini şöyle de anlayabiliriz:

Sürekli olarak şer yolunu tutan, isyan ve küfür bataklığına düşen ve ondan kurtulmak için gayret göstermeyen bir kişi, hayır ve sevap yolundan gittikçe uzaklaşır. Sonunda, **"Salâh ve hayrı kabule liyâkati kalmaz."** (Sözler) Zaten, kalp mühürlenmesi de bu demektir. Yani, isyanlar kalbin mühürlenmesinden dolayı yapıyor değildir. *Aksine, isyanların devamı sebebiyle kalp mühürlenmekte, artık işinin hayır işlemeye kabiliyeti kalmamaktadır;* defalarca iğne batırılarak kör edilen bir gözün görme kabiliyetini kaybetmesi gibi.

"Her çocuğun İslâm fıtratı üzere doğduğunu" haber veren hadis-i şeriften de (Buhârî, Cenâiz 92) açıkça anlaşılacağı gibi, insanın hayra kabiliyetinin kalmayışı onun kendi günahlarının ve isyanlarının bir sonucudur. Yoksa, doğuştan bu konuda kabiliyetsiz olduğu söylenemez.

İnsanın, işlediği bütün iyiliklerde kendini fail bilmesi, şerlere ise sahip çıkmaması, bunları ya sebeplere veya kadere havale etmesi şu ayet-i kerimenin hükmüne zıttır:

“Sana dokunan herhangi bir iyilik Allah'tandır. Sana isabet eden herhangi bir kötülük de senin nefsendendir.” (Nisa, 4/79)

Bu ayetin hükmüne zıt hareket eden kişi, **“Halık'ıyla güya iştirak”** etmektedir. Yani, kendi hevasını ilah ittihaz etmekle, hayırları kendinin yaptığını iddia eder; işlediği şerlere ise sahip çıkmayarak kendini noksanlıklardan tenzih etmekle *“gayet ahmak ve gayet zalim”* olur.

Bütün iyilikleri kendinden bilmek nefisperestlik, tabiattan bilmek ise tabiatperestliktir.